

“AKIL VE MANTIK DIŞI GİRİŐİMLER DURDURULMALI”

Sempozyum açılıőında konuşan EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaő, su ve buhar gücüyle çalışan asansörlerden günümüzde kontrol sistemleri ile günün belli saatlerinde yoğunluğa göre daha hızlı ulaşım sağlayan asansörlere, yürüyen merdivenlere geldiğini anlatarak, yüzlerce metre uzunlukta binaların insanlığın kullanımına girdiğini belirtti. Artık dikey yapılaşmanın da zorlamasıyla asansör sektörünün olgunlaőtığını ve insanlar için neredeyse bir otomotiv ya da beyaz eşya sektörü kadar önemli bir işleve sahip olduğunu kaydetti. Yoğun kullanımı nedeniyle kamu sağlığı ve güvenliği kapsamına giren asansörlerin mühendislik faaliyeti olarak projelendirilmesinden üretimine, montajına ve bakımına kadar ciddi düzenlemelere ihtiyaç duyulduğunu vurguladı. İki yıl önce düzenlenen Asansör Sempozyumu'nda “Günümüzde her alanda olduğu gibi

asansör teknolojileri alanında da çok hızlı bir gelişme ve değişim yaşanmaktadır. Bu gelişmelere uyum sağlamak, ürün ve hizmet kalitesini arttırmak, rekabet edebilme gücünü sürekli olarak sağlayabilmek için sektörde bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarına sahip nitelikli insan gücüne gereksinim vardır. Nitelikli insan gücü sağlamak konusunda üniversitelere, ara teknik eleman yetiőtiren okullara ve meslek odalarına önemli görevler düşmektedir. Üniversitelerin ilgili bölümlerinde 'Asansör Teknolojisi' seçmeli ders olarak yer almalı, meslek liselerinde ve meslek yüksek okullarında bu alandaki ders sayıları artırılmalıdır” dediklerini hatırlatan Göltaő, 2008 yılında asansör sektöründeki hizmet kalitesinin ve istihdamın artırılmasına dönük meslek liseleri ve meslek yüksek okullarının eğitimlerinin geliştirilmesine vurgu yaptıklarını dile getirdi. 2010 yılında ise AKP Hükümeti'nin “popülist” bir yaklaşımla mesleki ve teknik eğitim fakültelerini “Teknoloji Fakülteleri”ne dönüőtürmek için YÖK eliyle yeni düzenlemelere gittiğini belirten Göltaő şu eleştirilerde bulundu: “Üniversitelerde deyim yerindeyse tabela değişikliğiyle hiçbir mantığı olmadan yapılan bu yeni düzenleme ile bir yandan mühendislik alanlarımız bir karmaőaya itilirken, ülkemiz ara teknik eleman sorunu seğimlere dönük kurlsız bir yaklaşımla trajik komik bir şekilde kökünden halledilmiş oluyor. Bu konuda üniversiteleri ve meslek alanımızı tam bir çıkmaza sürükleyecek olan akıl ve mantık dışı bu girişimlerin derhal durdurulmasını istiyoruz. Bu konuda itirazlarımızı geğtiğimiz günlerde YÖK'e ve Milli Eğitim Bakanlığı'na gönderdiğimiz yazılar ve basın açıklaması ile kamuoyunun bilgisine sunduk.”

Ali Ekber ÇAKAR

“ULUSAL ASANSÖR SANAYİMİZ BALTANIYOR”

Sempozyum açılıőında konuşan MMO Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ekber Çakar ise asansörlerin tasarımı, imalatı, montajı, bakımı ve periyodik kontrolünü kapsayan sürecin bilimsel ve teknik gerekliliklerce belirlenen mühendislik hizmetlerine ait bir alan olduğunu kaydetti. Bu hizmetlerin özel eğitim alanı olduğunu ve yeterliliği odalar tarafından belgelendirilen mühendislerce yürütülmesinin önemini vurgulayan Çakar, Oda'nın bu amaçla çok yönlü çalışmalar yürüttüğünü belirtti. Bütün meslek uygulama alanlarında hizmet sunan üyelerinin yeterli bilgi ve deneyime sahip olması gerekliliğinden hareketle Resmi Gazete'de yayımlanan yönetmelikler uyarınca düzenlenen kurslarda başarılı olan üyelerin belgelendirilmesinin Oda çalışmalarında önemli bir yere sahip olduğunu söyleyen Çakar, “Ülke çapındaki Meslek İçi Eğitim Merkezlerimizde asansör avan proje hazırlama konusunda 4 bin 451, asansör uygulamaları konusunda ise 2 bin 982 üyemiz yetkilendirilmiştir. Oda bünyesinde oluşturduğumuz ve Türk Akreditasyon Kurumu'ndan

(TÜRKAK) akredite Personel Belgelendirme Kuruluşumuzun düzenlediği sertifikalar, uluslararası standartlara uygunluk, tanınırlık açısından ileri bir adım olmuştur. Kaldırma ve iletme makinalarının periyodik kontrol ve bakımlarına ilişkin faaliyetlerimiz de TÜRKAK'a akredite ettirilmiş ve Odamız bu alanda da A Tipi Muayene Kuruluşu olmuştur” dedi.

“Yerli Malzeme Üretimi Teşvik Edilmeli”

Asansör gibi çevre ve insan güvenliği açısından riskli ürün gruplarının AB tarafından tanınırlığı olan onaylanmış kuruluşlarca uygunluk değerlendirmesinin ardından piyasaya sunulabilmesine dikkat çeken Çakar, yerli onaylanmış kuruluşun olmaması nedeniyle üreticilerin uygunluk değerlendirme faaliyetlerini çok yüksek bedellerde AB test ve belgelendirme kuruluşlarına yaptırmak zorunda kaldıklarını ve bu alandaki mühendislik hizmetlerinin yurt dışından satın alındığını belirtti. Bu boşluğu gidermek üzere İzmir'de oluşturdukları Asansör Kontrol Merkezi'nin (AKM) AB Komisyonu tarafından onaylanmış kuruluş olarak kabul edildiğini ve ilgili tebliğin Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiğini ifade etti. AKM'nin Asansör AT tip incelemesi, asansör son muayenesi, birim doğrulaması ve tam kalite güvence modülleri kapsamında asansörlerin üretiminden kullanımına dek CE işaretlemesi yapmak üzere görev yaptığını kaydeden Ali Ekber Çakar, ayrıca asansör firmalarına yönelik son muayene, tasarım ve montaj kuralları, iş güvenliği, risk değerlendirmesi ve kalite yönetim sistemi eğitimlerinin de yapıldığını anlattı. Ülkemiz ve sanayimiz lehine olan bu gelişmeden, bilimsel mühendislik ölçütlerine dayalı çalışma ve denetim anlayışlarının uluslararası ölçekte tanınırlığının önemli bir göstergesi olarak haklı bir gurur duyduklarının altını çizen Çakar, sektörün genel durumuna dair şu bilgileri verdi: “Sektörde yılda

ortalama 7-15 bin asansör ve 400 yürüyen merdiven kurulumu yapılmaktadır. Sektör 175 bin civarında asansörün işletme süreçlerinde gerçekleştirilen, bakım ve onarımda kullanılan malzeme, cihaz ve ekipmanlarla birlikte yaklaşık 1 milyar dolarlık bir ekonomik hacime sahiptir. Yürüyen merdivenlerin tamamına yakını, kurulumu gerçekleştirilen asansörlerin de yaklaşık yüzde 15'i ithaldir. Yerli marka ile kurulumu gerçekleştirilen asansörlerin yüzde 40'ı ise ithal komponentlerden oluşmaktadır. Bu dışa bağımlılığın azaltılması için finansman, kalifiye iş gücü ve AR-GE desteklerinin artırılması, yerli malzeme üretim ve kullanımının teşvik edilmesi gerekmektedir. Sektördeki yetkili firma sayısı yaklaşık 430, herhangi bir yetki almadan çalışan firma sayısı ise yaklaşık 2 bin civarındadır. Sektörde istihdam edilen makina mühendisi sayısı ise yaklaşık 750'dir. Asansör periyodik kontrollerinin bütün ülkeyi kapsamaması, mühendis istihdamındaki yetersizlik, meslek odalarının görev ve yetkileri, AB süreç ve standartlarının uyumlaştırılması, piyasa gözetim ve denetimi gibi konulardaki dağınıklık sürmektedir. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, TSE, meslek odaları, üretici firmalar, mühendisler, akademisyenler ve diğer kuruluşların sürecin bütününde mühendis istihdamı ve meslek odalarının rolleri başta olmak üzere sağlayacağı aktif destek, bu sorunların çözümünde önemli bir rol oynayacaktır.”

Toplumun Can Güvenliği Tehlikede

Çakar, odaların bazı belediyelerle imzaladığı protokoller sonucunda yapılan denetimlerde, yoğun şikâyetlerin ve kazaların, asansörlerin güvenlik parçalarının ilgili standartlara uygun olmamasından ve bakımlarının da düzenli yapılmamasından kaynaklandığını tespit edildiğini belirtti. Odalarca son 6 yılda toplam 19 ilde 38 belediye sınırları içinde yapılan denetim ortalamasında asansörlerin

yüzde 68,4'ünün sorunlu olduğunu tespit edildiğini kaydeden Çakar, “Ancak toplam asansör sayısı içinde yapılan denetim baz alındığında sorun daha da büyümektedir. Örneğin 2008-2009'da kullanımda olan yaklaşık 175 bin asansörden yalnızca yüzde 11,6'sı kontrol edilmiş; yüzde 88,3'ü ise kamu denetiminden tamamen yoksundur. Bu durum toplumun can güvenliğinin nasıl büyük bir tehlike içinde olduğunu göstermektedir. Kısaca tasarım aşamasından, üretim, montaj, kullanım, bakım ve denetim aşamalarına kadar mühendislik hizmetlerinin yaygınlaştırılması, etkin kılınması ve yasal düzenlemelerle güvence altına alınması gerekmektedir. Ancak ne yazık ki, bu konudaki gelişmeler sorunlu yapısını korumaktadır” şeklinde konuştu.

Mühendisler Sürecin Dışına İtiliyor

Son 15 yılda Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından dört Asansör Yönetmeliği'nin yayımlandığını ve 20 Aralık 1995 tarihli Asansör Yönetmeliği'nde meslek odaları tarafından verilen SMM belgelerinin, avan, elektrik uygulama, mukavemet, mekanik uygulama projelerinin, asansörlerin tesisi, işletilmesi, bakımı ve yıllık kontrolüne ilişkin temel süreçlerin, sorumlulukların ve uygulamaların tanımlandığını dile getiren MMO Başkanı Ali Ekber Çakar, böylece asansör firmalarının makina ve elektrik mühendisi istihdam ettiklerini, projelendirme uygulamalarının firmalardaki mühendisler tarafından gerçekleştirildiğini, birçok şubenin belediyelerle yapılan protokoller çerçevesinde asansörlerin yıllık periyodik kontrol çalışmalarını başlattığını, uygulamalara yönelik ilk yayınların odalar tarafından gerçekleştirildiğini ve uygulamalarda önemli iyileştirmelerin gerçekleştirildiğini ifade etti. Ancak 15 Aralık 2003 tarihli Yönetmelik ile meslek odalarının ve mühendislerin sürecin dışına itildiğini işaret eden Çakar, asansör avan ve uygulama

projelerinin ilgisine göre elektrik ve makina mühendislerince çizileceğinin ve bu projelerin belediye ve valiliklerce asansörlere işletme ruhsatı verilmesi aşamasında isteneceğinin belirtildiğini, ancak imalat, montaj ve bakım firmalarının mühendis istihdamına yönelik herhangi bir açıklık getirilmediğini vurguladı.

“Yağma Düzenine Evet Demeyeceğiz”

Makina Mühendisleri Odası'nın görüş, öneri ve çekincelerini birçok kez Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na iletildiğini, yetkililerinse Yönetmelik'te revizyon yapılarak ilgili direktifle aynılaştırılacağını ve asansör uygulamalarında ulusal düzenlemeleri belirleyecek Asansör Tesis İşletme ve Bakım Yönetmeliği adlı bir yönetmelik daha hazırlanacağını, mühendisler, odalar ve ilgili kuruluşların görev, yetki ve sorumluluklarının açıklığı kavuşturulacağını taraflarına

bildirdiğini açıkladı. Bakanlık bünyesinde kurulan ve odaların temsil edildiği Asansör Teknik Komitesi'nde söz konusu yönetmeliklere ilişkin yürütülen çalışmalardan da yararlanılarak 31 Temmuz 2007 tarihinde yeni bir yönetmelik yayımlandığını, ardından 14 Ağustos 2009 tarihinde de yönetmeliğin tekrar revize edildiğini kaydeden Çakar, şu eleştirilerde bulundu: “Sözü edilen Asansör Bakım ve İşletme Yönetmeliği 18 Kasım 2008 tarihinde yayımlanmıştır. Odalarımızın bu konuda sunduğu bir taslak da söz konusu iken bilim, mühendislik ve kamu denetimini dışlayan böylesi bir düzenleme, asansörler konusunda denetim eksikliğinden kaynaklı can ve mal kayıpları ile standart dışı uygulamaları daha da artıracak olmasının yanı sıra ulusal asansör sanayimizi baltalamış, sektörde hizmet

veren yüzlerce mühendis işinden olmuştur. Böylesi bir yağma düzenine evet demeyeceğimizi ve bu doğrultuda tüm örgütsel gücümüzü seferber edeceğimizi belirtmek istiyorum. Asansör Bakım ve İşletme Yönetmeliği'nin makina ve elektrik mühendislerine aktif rol vererek, meslek odalarına mesleki denetim ortamı yaratacak şekilde ivedilikle revize edilmesi gerekmektedir. Diğer yandan yaygın piyasa gözetimi ve denetimi ortamının ilgili bakanlıkça etkin bir şekilde sağlanması gerekmektedir. Zira asansör ve yürüyen merdiven sektöründe ürünlerin piyasaya arzı ve dağıtım aşamasında veya ürünler piyasada iken ilgili teknik düzenlemelere uygunluk ve güvenliğine ilişkin boşluklar mevcuttur. Bu konulara sempozyumumuzun önemle eğilmesi gerekmektedir.”

